

Před šedesáti lety skončila nejhroznější válka dějin lidstva

05. 05. 2005 00:00

[id:2796|autor:Beránková Alena Ing.|email:alena.berankova@kraj-lbc.info|telefon:485 226 383|mobil:|aktualizace:]

I v Libereckém kraji byl její konec dramatický, naštěstí se ale obešel bez výrazných obětí na lidských životech. Již třetího května se odbojářům v Podkrkonoší podařilo ovládnout město Semily. *„Začalo to nenápadně, původně malá skupinka odbojářů plánovala přepadení německé hlásky na Kozákově. Chtěli získat zbraně. Nakonec se jim ale podařilo odzbrojit několik stovek německých vojáků a četníků, kteří už dobře věděli, že konec války se blíží, a nekladli odpor. Odvahu odbojářů to ale nijak nesnižuje, byli jedni z prvních v republice, komu se něco takového podařilo,“* říká historik Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě Ladislav Smejkal. *„Čistě jako malí kluci jsme se do toho pustili,“* vzpomínal později jeden z hlavních aktérů podkrkonošského povstání Jaroslav Kousal.

Odpor ale sílil i jinde, například pátého května ovládl český personál plně železniční stanici Bezděz. Den nato obsadil revoluční národní výbor obecní úřad v Raspenavě. Téhož dne vládu nad Libercem převzali zdejší Češi po dohodě s tehdejší vládní radou Vogelerem. Osmého května ovládla několik obcí na Cvikovsku partyzánská skupina Waltro. Ve stejný den převzal kontrolu nad městem také revoluční národní výbor v Jablonci nad Nisou. Město bylo přeplněno ustupujícím německým vojskem i volně se pohybujícími zajatci.

Nebylo ale zdaleka vyhráno, ještě osmého května padli při přestřelce u Mříčné na Semilsku tři vlastenci. *„V Turnově byla poměrně silná vojenská posádka, která se vzdát nemínila, a ještě sedmého května vojáci plenili a drancovali v ulicích,“* upozorňuje Ladislav Smejkal. Turnovská posádka nakonec kapitulovala až devátého května.

Do většiny kraje přinesla definitivní svobodu sovětská vojska, která na české území vstoupila z Horní Lužice a Dolního Slezska a mířila na Mladou Boleslav a Jičín. Na osvození se ale podílela i polská armáda, která byla součástí vojsk II.ukrajinského frontu. *„Polská tanková divize postupovala přes Hřensko do České Kamenice, Kamenického Šenova, Žandova a Kravař a dále k Mělníku,“* uvádí historik. Desátého května už nebyla v Libereckém kraji obec, kterou by nemělo domácí obyvatelstvo pod kontrolou.

(S využitím publikace *Stalo se na severu Čech 1900/2000*)